

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У ФРАНШИЗИ «СУДНА НІЧ»

Дробишевська В.

Метою статті є дослідження франшизи «Судної ночі» яке дозволяючи насильство протягом обмеженого періоду, суспільство впроваджує спосіб відпущення пари, зменшення злочинності і загального напруження. Цей концепт порушує важливі питання про мораль, етику та психологічні аспекти людської природи. Розглянуто вплив насильства на героїв фільмів франшизи «Судна ніч» та проаналізовані моральні дилеми, з якими вони стикаються в умовах екстремальних обставин.

Тема варта уваги та обговорення з психологічної та етичної точок зору тому, що фільми франшизи «Судна ніч» ставлять перед нами важкі питання щодо меж насильства, моральних норм і цінностей, і вимагають глибокого аналізу та роздумів.

Ключові слова: франшиза, «Судна ніч», мораль, етика, екстремальні умови.

Drobyshevska V. Psychological aspects in the "The Purge" franchise

The main material of the research is the media franchise "The Purge" (2013-2018), in which an attempt was made to visualize ideological projects, to legislate social inequality and to use danger and threats as an effective tool for self-purification of society in order to imitate a harmonious social environment.

«The Purge» films create interest and excitement in audiences by exploring extreme scenarios in which society allows all kinds of violence for 12 hours on one night every year. In such a terrible and extremely bloody way, a mechanism of unconscious, at its core, total power-media control over society is created and quite successfully implemented. To do this, she forcibly knocks the baited people into a single monolith, into a blind and brutalized mass (which always seeks only violence and blood), and in fact - into herds of "predators" and "victims", brutally competing with each other in the "civilized" jungle for the right to quench the animal's thirst for "first blood". Such a concept raises important questions about human psychology and its ability to cope with violence and moral dilemmas.

"The Purge" is filled with complex psychological aspects that open up opportunities for a deeper understanding of human nature, moral dilemmas, ethical questions, and responses to violence. In the films, a whole series of characters are faced with difficult choices, where they are forced to struggle with their own beliefs and solve morally difficult situations.

One of the ethical dilemmas that arise in the franchise is one of self-defense and survival. The characters are forced to decide whether to obey their base instincts and commit acts of violence in self-defense, or to maintain their moral integrity and renounce violence, even for their own survival. In addition, an important aspect is the psychological reaction of the characters to an extreme situation. "The Purge" films show how people can experience post-traumatic stress, fear, anxiety, and other emotional reactions that result from violence and threats to life. The characters are forced to face their demons, indecision and fear, which can affect their decisions and behavior.

It's also worth paying attention to character interactions and power dynamics in the context of the franchise. In the setting of a special night, "The Purge" films, one can observe various forms of power emerging among the characters. Some heroes use violence and control to ensure their survival and power over others. This may take the form of physical force, manipulation strategies, or forming alliances to achieve one's goals.

All these psychological aspects interact with each other and form a complex mosaic of characters in the "The Purge" franchise. This makes this franchise interesting for psychological analysis.

Key words: franchise, "The Purge", morality, ethics, extreme conditions.

«Насильство не вирішує жодних проблем,
його наслідки завжди ведуть
до нових проблем»
Мартін Лютер Кінг-молодший

Постановка проблеми та її актуальність. Основним матеріалом дослідження виступає медіа-франшиза «Судна ніч» (2013-2018), в якій зроблено спробу візуалізації ідеологічних проєктів, законодавчо закріпити соціальну нерівність і використовувати небезпеку та загрози як ефективний інструмент самоочищення суспільства з метою імітації гармонійного соціального середовища.

Фільми «Судна ніч» викликають інтерес та хвилювання у глядачів, досліджуючи екстремальні

сценарії, в яких суспільство дозволяє будь-яке насильство протягом 12 годин однієї ночі щороку. У такий жахливий та надзвичайно кривавий спосіб створюється і цілком успішно впроваджує механізм несвідомого, у своїй основі, тотального владно-медійного контролю над суспільством. Для цього вона примусово збиває зацькованих людей у єдиний моноліт, у сліпу та озвірілу масу (яка завжди прагне тільки насильства і крові), а фактично - у стада «хижаків» і «жертв», жорстоко конкуруючих один з одним у «цивілізованих» джунглях за право вгамування тваринної спраги «першої крові» [1, с.10]. Така концепція порушує важливі питання про психологію людини та її здатність справлятися з насильством та моральними дилемами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. «Чистка» (Судна ніч) (англ. *The Purge*) - є американською франшизою, яка включає серію фільмів-жахів, фільмів-антиутопій, виробництва Blumhouse Productions і Platinum Dunes і розповсюдженого Universal Pictures, в основному створена Джеймсом ДеМонако. Фільми представляють найближче антиутопічне майбутнє Америки, яка відзначає щорічне національне свято, відоме як «Чистка», в якому всі злочини, включаючи вбивства, є законними протягом 12 годин, а ті громадяни, які не хочуть брати в «Чистці» участь, намагаються зберегти своє життя.

Мета статті полягає у дослідженні психологічних факторів, що впливають на поведінку героїв фільмів франшизи «Судна ніч» у ситуаціях насильства та психологічні наслідки, що супроводжують їх дії.

Виклад основного матеріалу.

Вплив насильства на психіку героїв:

«Психічна травма від насильства може перетворити найсильніших людей на найвразливіших.» Джуді Льюїс

Першим важливим аспектом, який слід розглянути, є вплив насильства на психіку героїв у франшизі «Судна ніч». В умовах екстремальних обставин люди стикаються з жорстокістю та загрозою для свого життя. Герої можуть стикатися з внутрішніми конфліктами та емоційною турбулентністю, а також виявляти виживання та силу волі в умовах екстремального насильства.

Герої франшизи «Судна ніч» можуть мати наслідки посттравматичного стресового розладу (ПТСР) після переживання насильства протягом особливої ночі.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) - відстрочена за часом психопатологічна

комплексна реакція на психотравматичні події, що сформувалися в цілісний синдром.

Основні симптоми ПТСР включають:

Повторні спогади та кошари: Людина може переживати неприємні спогади про травматичну подію, які нав'язливо повторюються. Це можуть бути як явні спогади, так і навіть візуальні візії чи кошари.

Уникання: Людина може намагатися уникнути нагадувань про травматичну подію, уникаючи місць, людей чи ситуацій, що з нею пов'язані. Вони також можуть відчувати емоційну відстороненість від інших та втрату інтересу до звичних діяльностей.

Гіперзбудженість: Людина може переживати підвищену збудливість, яка виявляється у постійній пильності, подразливості, проблемах зі сном, концентрації та здатності розслабитися. Вони можуть реагувати перебільшено на навколишні подразники та швидко спалахувати емоційно.

Негативні зміни в настрої та мисленні: Людина може відчувати поганий настрій, втрату інтересу до раніше приємних промов, негативні думки про себе чи світ, відчуття провини, нездатність пам'ятати події чи концентруватися.

Крім цього деякі автори виділяють так звані вторинні ознаки ПТСР. До них відносять: алкогольну, медикаментозну або наркотичну залежність; схильність до суїцидальних думок і спроб; депресію; захворювання серцево-судинної системи; болі різної етіології, сексуальні дисфункції, девіантну поведінку та інше [2, с. 6].

Лікування ПТСР включає психотерапевтичні підходи та за необхідності медикаментозну терапію. Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) є одним із найефективніших методів лікування ПТСР. Вона допомагає особі переробити травматичні спогади та навчитися керувати негативними емоціями та стресом.

Інші підходи, такі як емоційно-орієнтована терапія, групова терапія та сімейна терапія, також можуть бути корисними у лікуванні ПТСР.

Крім професійної допомоги, підтримка близьких людей також має велике значення. Розуміння і підтримка з боку оточуючих можуть допомогти особі з ПТСР впоратися зі своїми симптомами та покращити якість їхньої життя.

У контексті франшизи «Судна ніч», герої, які пережили екстремальне насильство, можуть демонструвати ознаки ПТСР, такі як повторні спогади, гіперзбудженість та уникання. Це може додати реалізму та глибини їх персонажам, а також спонукати глядачів задуматися про вплив

насильства на психологію та добробут людей.

Крім того, екстремальні умови особливої ночі можуть викликати у героїв тривогу та страх. Страх перед насильством та втратою життя може сильно вплинути на емоційний стан та призвести до різних стратегій виживання. Також одним із станів, які можуть виникнути, є гіпервігілья - стан посиленої пильності, коли герої постійно перебувають у стані тривоги та очікування небезпеки. Це може спричинити великі ризики та загрози, з якими вони стикаються під час «Судної ночі». Також виникає феномен виживання, коли герої мобілізують свої ресурси та виявляють силу волі для того, щоб вижити. Вони демонструють наступність та рішучість у боротьбі з небезпекою. Важливим фактором є також здатність до адаптації до екстремальних ситуацій та швидка оцінка ризиків.

Крім того, вплив насильства на психіку героїв може також мати важливі соціальні наслідки. Насильство може викликати стигматизацію та виключення з суспільства, оскільки герої можуть бути сприйняті як небезпечні чи непередбачувані. Це може вплинути на їхні взаємини з батьківщиною, друзями та іншими людьми.

Типи героїв у франшизі «Судна ніч» та їх психологічна характеристика:

Кожен герой має унікальні характеристики та мотивації, що визначає їх роль і поведінку під час особливої ночі. Ось деякі типи героїв, які можна виділити:

Втікач - це герої, які прагнуть уникнути будь-яких загроз у «Судну ніч». Як правило це люди, які або надмірно бояться стати жертвою або люди, які на відріз відмовляються від участі в даній дії. Вони не прагнуть зайняти якусь позицію. Їх єдина мета - уникнути будь-яких наслідків і неважливо які ті будуть нести забарвлення.

Той, хто *вижив*, - це герой, який стикається з загрозою і насильством, але прагне зберегти своє життя. Вони можуть виявляти витримку, пристосовність та інтуїцію в екстремальних ситуаціях. Герої, що вижили, можуть бути гранично раціональними і приймати рішення, ґрунтуючись на своїх навичках та досвіді. Вони також можуть відчувати посттравматичний стрес і пройти через емоційну турбулентність, що робить їх більш людяними та відображає їхню силу волі.

Захисник - це герой, який прагне захистити інших людей від насильства та небезпеки. Вони можуть виявляти сміливість, відвагу та відданість у своїй ролі. Захисники можуть бути мотивовані емпатією та почуттям справедливості, їх головна мета - забезпечити безпеку та захист тих, хто

потребує допомоги. Вони можуть приймати ризиковані рішення та демонструвати героїзм, щоб урятувати інших.

Месник - це герой, який використовує особливу ніч для помсти або покарання злочинцям, які завдали йому або його близьким страждань. Вони можуть бути пройняті гнівом, амбіцією та жагою до справедливості. Месники можуть бути емоційно завантаженими та іноді навіть жорсткими у своїх діях. Вони прагнуть виконати свою місію і досягти своєї мети, незважаючи на всі перепони.

Незгодний - це герой, який не згоден з ідеологією та системою, що лежить в основі особливої ночі. незгодні герої можуть бути ідеалістами, активістами та прихильниками миру та гуманності. Вони можуть брати участь в організації протестів, боротися за зміну системи та відновлювати справедливість. Вони можуть бути мотивовані етичними переконаннями та прагненням створити найкраще суспільство для всіх людей.

Страж порядку - це герой, який має підтримувати правопорядок під час особливої ночі. Вони можуть бути представлені у вигляді поліцейських, військових чи інших офіційних правоохоронців. Головна мотивація правоохоронців - забезпечити безпеку суспільства та припинити насильство. Вони можуть виявляти дисципліну, професіоналізм та відповідальність у своїй роботі. Проте правоохоронці також можуть стикатися з етичними дилемами та внутрішніми конфліктами, особливо коли йдеться про виконання своїх обов'язків у рамках сумнівної традиції «Судної ночі».

Волонтери - це герої, як правило, з чіткою позицією вони розуміють, що якщо не можна вплинути на систему, то можна допомогти іншим. Як правило, це медики і люди, які створюють певні центри притулку для всіх охочих, намагаються забезпечити людей водою та їжею, а найголовніше захистом. У «Судну ніч» існує так зване негласне правило, що медиків не можна чіпати, але, на жаль, не всі його дотримуються. Так що медики, які працюють у цю ніч, все одно залишаються в небезпеці. Вони ризикують своїм життям заради порятунку інших і працюють просто в жалких умовах. Цієї ночі сховатися можна в підвалах і гаражах, де повністю відсутня чистота та гігієна не кажучи вже про елементарне про світло. Хірурги проводять операції практично в польових умовах, медсестри не сплять і дають консультації всім охочим по телефону.

У франшизі «Судна ніч» можна зустріти героїв, які виявляють яскраво виражені ознаки *соціопатії*. Вони не відчувають співчуття та емпатії до

інших людей і можуть використовувати особливу ніч для своїх власних егоїстичних цілей. Вони можуть бути холоднокровними і байдужими до страждань інших, а також мати маніпулятивні навички для досягнення своїх цілей.

У франшизі «Судна ніч» можна знайти героїв, які є жертвами насильства та травми. Вони можуть бути фізично та емоційно пошкоджені та страждати від наслідків насильства. Жертви травми можуть переживати посттравматичний стрес та намагатися впоратися з наслідками свого досвіду. Вони можуть виявляти симптоми тривоги, депресії та постійної боротьби з внутрішніми демонами. Їх історії можуть наголошувати на важливості підтримки, зцілення та подолання травми.

У фільмах «Судна ніч» також присутні герої, які мають складний і багатогранний характер. Вони можуть мати змішані мотивації та проходити через еволюцію протягом сюжету. Ці герої можуть зіштовхуватися з внутрішніми конфліктами, моральними дилемами та емоційними викликами. Вони можуть бути приведені у сумнів своїх переконань та змушені робити складні вибори. Комплексні персонажі наголошують на різноманітності психологічних аспектів і можуть викликати у глядачів змішані почуття та реакції.

Важливо, що кожен герой у франшизі «Судна ніч» має свою унікальну історію, мотивацію та

психологічний портрет. Деякі герої можуть переживати еволюцію протягом фільмів та змінювати своє ставлення до особливої ночі. Психологічний розбір типів героїв допомагає нам краще зрозуміти та оцінити їх вчинки, мотивації та внутрішній світ, а також викликає важливі питання про мораль, етику та психологічний вплив насильства на різні персонажі.

Шоу масок та приховані мотиви

«Судна ніч» є серією фільмів, де головною концепцією є один день на рік, коли всі злочини, включаючи вбивства, стають легальними протягом 12 годин. У цьому контексті використання масок має свій психологічний аспект, який можна розглянути з декількох точок зору.

Анонімність і приховання особистості: Маски дозволяють людям ховатися під ними, надаючи їм анонімність і захист від ідентифікації. Це може викликати в них відчуття безпеки та знижувати рівень страху в середовищі, де злочини дозволені.

Вираження злочинних намірів: Використання масок може мати символічне значення, яке передає ідею влади та загрози. Відігравання ролі або вибір конкретної маски може викликати в людей почуття влади та відчуження, що допомагає їм відчувати себе більш сильними і безпечними під час судної ночі.

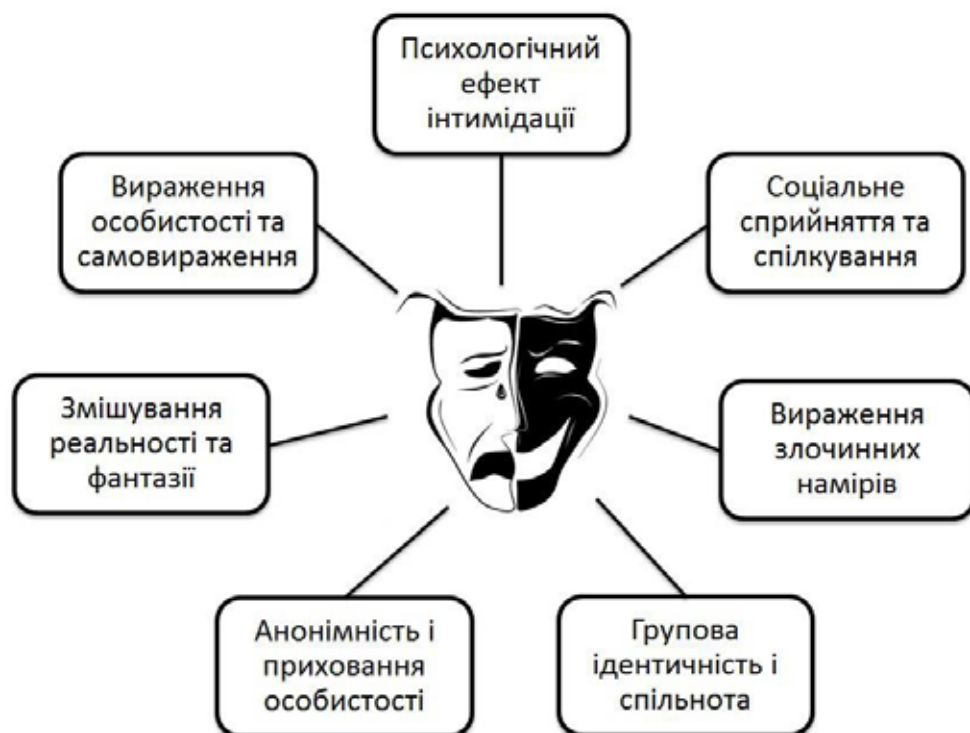

Рис. 1

Психологічний ефект інтимідації: Маски можуть викликати психологічний ефект інтимідації у потенційних жертв або відповідаючих правопорушників. Вони створюють загадковість і невизначеність, що може залякувати людей і змушувати їх відступати.

Соціальне сприйняття та спілкування: Використання масок під час судної ночі може впливати на соціальне сприйняття і спілкування між людьми. У такому небезпечному середовищі маски можуть створювати загальний стандарт, що допомагає уникнути побоювання або страху.

Групова ідентичність і спільнота: Використання масок може сприяти формуванню групової ідентичності та почуття належності до певної спільноти. Люди, які носять подібні маски, можуть відчувати себе частиною однієї команди або групи, що зміцнює їх зв'язок та сприяє співпраці та солідарності

Вираження особистості та самовираження: Вибір конкретної маски може відображати особистість та індивідуальність людини. Це може бути способом самовираження та вираження своєї унікальності в середовищі, де немає правил і обмежень.

Змішування реальності та фантазії: Використання масок може допомогти перетворити реальний світ на фантастичне середовище. Це може викликати у людей почуття захоплення та екскурсії у світ фікції, де вони можуть відчувати себе як герої або персонажі.

Враховуючи ці психологічні аспекти, використання масок у франшизі «Судна ніч» може впливати на сприйняття та поведінку персонажів, а також підсилювати напруження, емоції та загадковість цього світу.

Моральні дилеми та етичні питання

Значну роль відіграє також психологічна трансформація героїв під час «Судної ночі». Вони можуть змінити свої цінності, переглянути свої пріоритети та знайти нові резерви в собі для протистояння насильству. Цей процес може включати переживання внутрішніх конфліктів, переоцінку своїх стереотипів та вироблення нових стратегій виживання.

Крім того, франшиза «Судна ніч» відкриває питання моралі та етики. Герої стикаються з моральними дилемами, коли вони змушені приймати важкі рішення щодо самозахисту, захисту близьких або дотримання етичних принципів. Це породжує питання про внутрішній конфлікт героїв, їх моральний суперечку та вплив цих рішень на їхній психологічний стан.

Наприклад, герої можуть бути змушені вибрати між рятуванням однієї людини або кількох, прийняти рішення про вбивство у самозахисті чи виживання. Ці моральні дилеми можуть викликати почуття провини, сумнівів та внутрішньої боротьби у героїв.

Моральні дилеми, з якими стикаються герої, викликають питання про межі моралі, права людини та цінності суспільства. Дослідження цих людських питань може допомогти нам краще зрозуміти, як люди в екстремальних обставинах можуть реагувати та приймати рішення. Деякі герої можуть зіткнутися з моральним конфліктом між самозахистом та захистом інших, їх особистими цінностями та вимогами суспільства. Це порушує питання про те, які норми та цінності визначають нашу поведінку в умовах екстремального насильства.

Також важливо враховувати психологічний вимір взаємодії героїв між собою та з оточуючими. Умови «Судної ночі» створюють атмосферу підвищеної напруги, де партнерство, довіра та співробітництво можуть бути надзвичайно важливими для виживання. Герої можуть виявляти емоційну підтримку, співчуття, але також можуть стикатися з конфліктами, зрадою та підозрою. Це може відображати різні аспекти людської природи, включаючи конкуренцію, взаємодію та бажання захисту власної життя.

Психологічні механізми виживання та трансформації

Франшиза «Судна ніч» досліджує психологічні механізми виживання та трансформації в умовах екстремального насильства. Деякі з цих механізмів включають:

Бій або втеча: в умовах загрози насильства герої часто використовують механізм боротьби чи втечі. Вони можуть намагатися захистити себе та інших, використовуючи фізичну силу або виявляючи надзвичайну стрімкість та винахідливість для уникнення небезпеки.

Пристосування: герої можуть швидко адаптуватися до нових умов та довкілля, знаходячи способи пристосуватися до насильства. Вони можуть розвивати нові навички, стратегії та тактики, які допомагають їм виживати у небезпечних умовах.

Психологічна оборона: герої можуть використовувати психологічні механізми оборони, такі як заперечення, раціоналізація та відокремлення, щоб заспокоїти себе та зберегти свою психологічну стійкість. Ці механізми допомагають їм впоратися зі стресом та шоком, що супроводжує насильство.

Пошук підтримки: у фільмах «Судна ніч» герої можуть шукати підтримки у співбійців чи інших людей, які переживають подібні ситуації. Вони розуміють важливість взаємодії та спільної підтримки для збереження своєї психологічної стійкості та виживання.

Крім того, ця ніч може стати періодом трансформації для героїв. Вони можуть переглянути свої переконання, пережити особисті зміни та подолати свої внутрішні демонів. Цей процес трансформації може бути пов'язаний із переглядом моральних цінностей, усвідомленням власної сили та здатності протистояти насильству.

Франшиза «Судна ніч», як спосіб масового залучення до насильства

«Фільми жахів відкривають двері до нашої психіки і розкривають тім'яні страхи, змушуючи нас замислюватися про найтемніші куточки нашої свідомості.» Даррен Аронофський

Франшиза «Судна ніч» стала одним із найбільш обговорюваних явищ у кінематографі останнього десятиліття. Цей футуристичний хорор-трилер є альтернативною реальністю, де одну ніч у році всі злочини, включаючи вбивства, стають законними. Ідея франшизи викликає багато питань про її вплив на психологію глядачів та суспільство загалом. У цій статті ми розглянемо психологічні аспекти, пов'язані із залученням до насильства в рамках франшизи «Судна ніч».

Однією з ключових причин, через яку франшиза «Судна ніч» приваблює глядачів, є пов'язана з нею атравматична фантазія. Люди можуть відчувати таємничий потяг до вивчення насильства та екстремальних ситуацій без реальної небезпеки для

себе. Франшиза пропонує їм можливість поринути у світ, де всі заборони знімаються, та дослідити свої приховані бажання та страхи у небезпечній обстановці.

Катарсис:

Катарсис, поняття, запроваджене античним філософом Аристотелем, описує емоційне очищення чи визволення, що відбувається в глядачів у результаті переживання сильних емоцій у художньому творі. Франшиза «Судна ніч» породжує емоційну напругу та страх, і через перегляд фільму глядачі можуть випробувати катарсис, відчуючи, що звільнилися від своїх власних пригнічених негативних емоцій.

Вплив насильства на агресію:

Одним з найбільш обговорюваних аспектів франшизи «Судна ніч» є її потенційний вплив насильства на агресію у глядачів. Дослідження в галузі медіа-психології вказують на те, що тривала дія насильницьких сцен може збільшувати агресивну поведінку у деяких людей. Однак важливо відзначити, що цей вплив не є універсальним і залежить від багатьох факторів, включаючи особистісні особливості глядача, його попередній досвід, контекст і т.д.

Франшиза «Судна ніч» репрезентує насильство у вкрай екстремальній формі, де люди вільно скоюють вбивства та інші злочини. Це може викликати емоційні та фізіологічні реакції у глядачів, включаючи підвищений пульс, збільшення агресивних думок та збудження. Однак більшість глядачів здатні відрізнити фікцію від реальності та усвідомлювати, що те, що відбувається на екрані, є вигадкою.

Рис. 2

Ідентифікація з героями та антигероями:

Один із психологічних механізмів, які можуть бути активовані при перегляді франшизи «Судна ніч», це ідентифікація глядачів із героями чи антигероями. Деякі люди можуть відчувати емпатію та співпереживання до героїв, які змушені виживати в умовах насильства. Водночас, інші можуть ідентифікуватися з антигероями, які скоюють злочини цієї ночі. Це може викликати внутрішній конфлікт та стимулювати обговорення моральних дилем, пов'язаних із насильством.

Незважаючи на те, що франшиза може викликати емоційні та фізіологічні реакції, слід зазначити, що вона залишається художнім твором, створеним для розваги та стимулювання роздумів. Відповідальність за свої дії лежить на глядачах, які повинні відрізнити фікцію від реальності і приймати усвідомлені рішення у своєму житті.

Крім того, важливо проводити додаткові дослідження, щоб краще зрозуміти довгострокові ефекти франшизи «Судна ніч» на психологічний добробут глядачів. Такі дослідження можуть включати вивчення емоційних наслідків, впливу світогляд і моральні цінності, і навіть можливі соціальні ефекти.

«Судна ніч» та війна одна й та сама історія

«Війна - це акт безумства, в якому ніхто не виграє, а всі страждають». - Джон Ф. Кеннеді

«Судна ніч» хоч і є вигадкою, але має певне відображення і в сучасних реаліях. Так війна яка може тривати від декількох місяців до декількох років є своєрідною «Судною ніччю». Ми спостерігаємо, що під час війни, як і в умовах «Судної ночі», для військових рф діють ті ж самі закони. Повне беззаконня, невинне насильство до людей, дітей, тварин надмірна жорстокість та її демонстрація у відео, намагання використати анонімність під час відео: зміна голосу, приховування обличчя тощо.

Крім того франшиза «Судна ніч» і проблема війни у світі можуть бути порівняні з психологічного погляду, зокрема в контексті впливу на людей. Це:

Страх і тривога: Як у фільмах «Судна ніч», так і в умовах війни, страх і тривога є поширеними психологічними реакціями. У війні страх пов'язаний з реальними загрозами для життя, втратами та невизначеністю майбутнього.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): Як у війні, так і у фільмах жахів може бути досліджено подібні наслідки, такі як ПТСР. Після жаклих подій або війни люди можуть відчувати повторні спогади, кошмари, тривожність,

психологічну напругу та занепокоєння, які можуть впливати на психічне та емоційне благополуччя.

Ефект дезорієнтації: Як у фільмах «Судна ніч», де герої знаходяться в небезпечних та незвичайних ситуаціях, так і в умовах війни люди можуть відчувати дезорієнтацію і втрату орієнтації. Відсутність контролю та невизначеність можуть спричинити психологічний дискомфорт і негативний вплив на психічне здоров'я.

Відчуття солідарності та співчуття: Як у фільмах жахів, де герої об'єднуються для боротьби зі спільною загрозою, так і в умовах війни може виникати відчуття солідарності та співчуття серед людей. У фільмах «Судна ніч» герої змушені протистояти загрози разом і поклатися один на одного, щоб вижити. Аналогічно, в умовах війни люди можуть об'єднуватися, підтримувати один одного та проявляти співчуття до тих, хто страждає.

Втрата невинності та травма: Як у фільмах жахів, де герої стикаються з насильством, жакливими зображеннями та втратами, так і в умовах війни люди можуть досліджувати втрату невинності та травму. Війна може призводити до втрати близьких людей, руйнування оточуючого середовища та тяжких емоційних травм, що можуть залишити довготривалий вплив на психіку людини.

Відсутність безпеки та постійний стрес: Як у фільмах «Судна ніч», де герої постійно перебувають у ситуації загрози та небезпеки, так і в умовах війни, люди можуть постійно переживати відчуття небезпеки та стресу. Війна може створювати непередбачуваність, постійну побоювання за власну безпеку та безпеку близьких, що може призводити до хронічного стресу та впливати на психічне здоров'я.

Вплив на моральність і етику: Як у фільмах жахів, де герої часто стикаються з моральними дилемами та етичними випробуваннями, так і в умовах війни люди можуть знаходитися у складних ситуаціях, де їхні моральні цінності та етичні принципи піддаються випробуванню. Війна може змушувати людей вибирати між власними переконаннями та виживанням, що може мати значний психологічний вплив.

Посттравматичний ріст і відновлення: Незважаючи на негативний вплив війни та фільмів жахів, обидва можуть сприяти також посттравматичному росту і відновленню. У деяких випадках, після пережитих жаклих подій, люди можуть розвиватися, набувати нових ресурсів та змінюватися як особистості. Цей процес може включати підвищену самосвідомість, зміну життєвих

цінностей та більш глибоке розуміння власного стану.

Потреба в підтримці та психологічній допомозі: Як у фільмах жахів, де герої шукають підтримки один у одного для подолання небезпеки, так і в умовах війни люди потребують підтримки та психологічної допомоги. Важливо мати доступ до професійної психологічної допомоги для тих, хто стикається з психологічними труднощами внаслідок війни або переживань, спричинених переглядом фільмів жахів.

Варто зазначити, що франшиза «Судна ніч» є фікційною розвагою, в той час як війна - реальний конфлікт зі всіма своїми серйозними наслідками. Хоча можна провести певні паралелі з психологічної точки зору, варто розуміти, що вплив війни на людей є значно складнішим і болючим, а її наслідки мають далекосяжний вплив на фізичне і психічне благополуччя людей і суспільства в цілому.

ВИСНОВКИ

«Судна ніч» наповнена складними психологічними аспектами, які відкривають можливості для глибокого розуміння людської природи, моральних дилем, етичних питань та реакцій на насильство. У фільмах ціла низка персонажів стикається зі складними виборами, де вони змушені боротися із власними переконаннями та вирішувати морально складні ситуації.

Один з етичних дилем, який виникає у франшизі, полягає у самозахисту та виживанні. Герої змушені приймати рішення, чи підкоряться своїм базовим інстинктам та здійснювати акти насильства для власного захисту, чи збережуть свою моральну цілісність та відмовлятися від насильства, навіть заради власного виживання. Крім того, важливим аспектом є психологічна реакція персонажів на екстремальну ситуацію. Фільми «Судна ніч» демонструють, як люди можуть переживати посттравматичний стрес, страх, тривогу

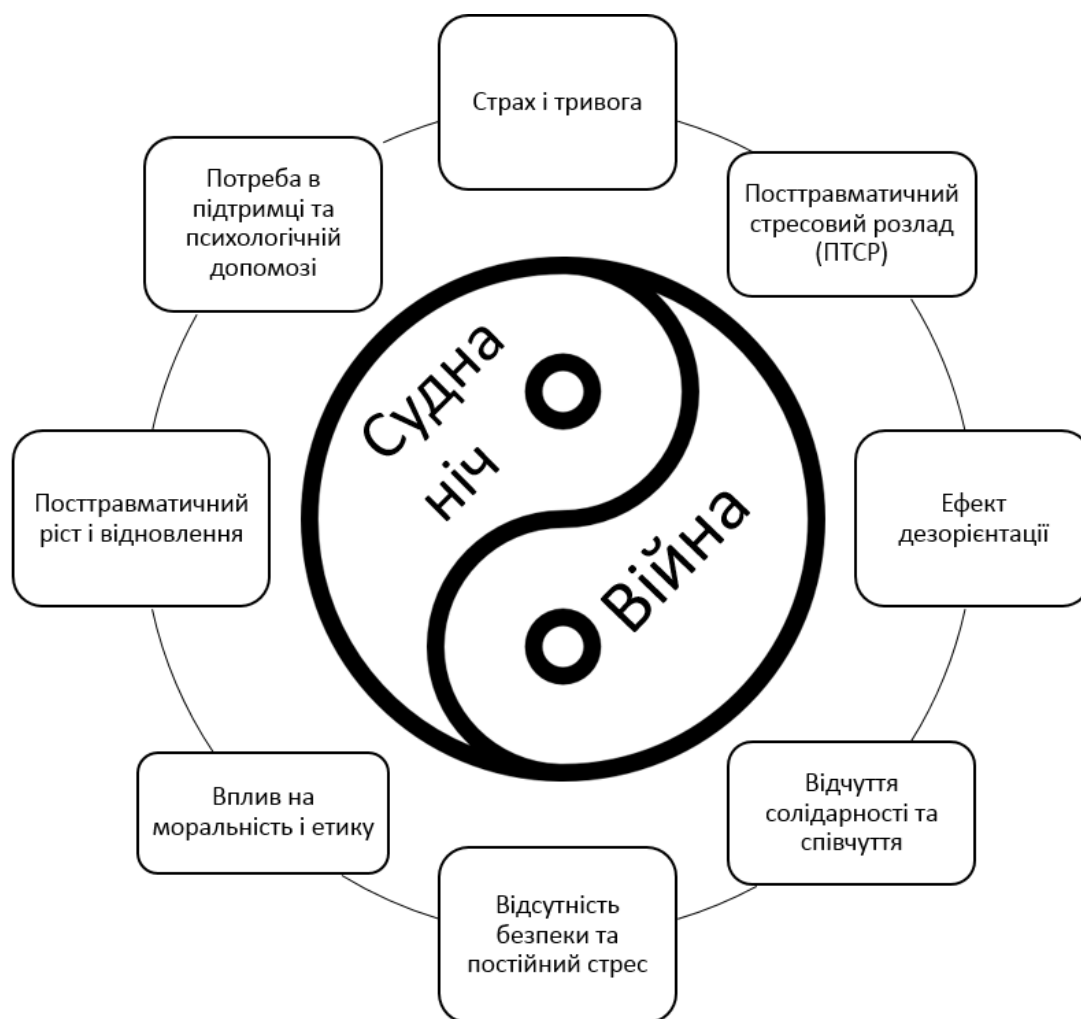

Рис. 3

та інші емоційні реакції, що виникають внаслідок насильства та загрози для життя. Герої змушені зіткнутися зі своїми демонами, нерішучістю та страхом, що може вплинути на їх рішення та поведінку.

Також варто звернути увагу на взаємодію персонажів та динаміку влади в контексті франшизи. В умовах особливої ночі, коли закон і порядок відмінюються, виникає питання про владу та контроль. У фільмах «Судна ніч» можна спостерігати різні форми влади, що виникають серед персонажів. Деякі герої використовують насильство та контроль, щоб забезпечити своє виживання та владу над іншими. Це може виявлятися у формі фізичної сили, стратегій маніпуляції чи утворення союзів для досягнення своїх цілей.

Всі ці психологічні аспекти взаємодіють між собою та формують складну мозаїку персонажів

у франшизі «Судна ніч». Це робить цю франшизу цікавою для психологічного аналізу.

Література

1. Маленко С.А., Некита А.Г. Фантомний страх майбутнього: візуальна саспенс-ідеологія голлівудських антиутопічних та постапокаліптичних проєктів.
2. Блінов О. А. Прояви посттравматичних стресових розладів. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/20650/1/Блінов%20О.А.%20Прояви%20посттравматичних%20стресових%20розладів.pdf>

*Дробишевська В.,
студентка факультету № 1
Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ*